

Powiatowy program
rozwoju pieczy zastępczej dla powiatu opolskiego
na lata 2015 – 2017

I. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2013r, poz.135 z późn zm.) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej.

Obecnie na podstawie obowiązującego stanu prawnego systemem pieczy zastępczej nazywamy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom wymagającym szczególnej pomocy.

Jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego.

Każde dziecko ma prawo do życia i rozwoju w swojej rodzinie. Gdy zabraknie rodziny, bądź nie spełnia ona należycie swoich funkcji sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dziecka, wówczas w jej miejsce pojawiają się środki zastępcze o charakterze opiekuńczo – wychowawczym.

Zapewnienie dziecku opieki poza rodziną odbywa się poprzez sprawowanie pieczy zastępczej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.

II. Diagnoza rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu opolskiego funkcjonuje trzynaście ośrodków pomocy społecznej, które udzielają wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej spowodowanej :

- a) bezrobociem,
- b) ubóstwem,
- c) niepełnosprawnością,
- d) bezdomnością,
- e) długotrwałą chorobą,
- f) alkoholizmem,
- g) narkomanią,
- h) bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- i) brakiem środków utrzymania.

Największą grupą korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są rodziny i osoby bezrobotne oraz żyjące w ubóstwie, którym udzielana jest pomoc w formie:

- a) świadczeń pieniężnych,
- b) świadczeń w naturze,
- c) usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- d) dożywiania dzieci w szkołach,
- e) pracy socjalnej.

Do negatywnych zjawisk, które mają wpływ na funkcjonowanie rodziny, należą między innymi: alkoholizm i bezrobocie oraz idąca za tym bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych .

W 2014 roku na terenie powiatu opolskiego funkcjonowały:

- a) rodziny zastępcze :
 - ogółem 110 w tym:
 - spokrewnione 75
 - niezawodowe 31
 - zawodowe 4

w których umieszczono 156 dzieci.

- b) placówki opiekuńczo – wychowawcze w :
 - Turawie
 - Chmielowicach
 - Tarnowie Opolskim

w których przebywało 71 wychowanków.

Przyczyną umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych był:

- a) alkoholizm,
- b) niezaradność życiowa rodziców,
- c) brak środków utrzymania,
- d) bezrobocie,
- e) brak odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Jeśli rodzice naturalni nie mogą wypełniać wobec dziecka funkcji opiekuńczo – wychowawczych oznacza to, że zostali trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta została im ograniczona lub zawieszona.

Wówczas ich dzieci na mocy postanowienia sądu umieszczane są w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej.

Rodzinna piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem w sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie. Najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki w rodzinnej pieczy zastępczej spokrewnionej, niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia nie dłużej niż do 25 roku życia. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzje o utworzeniu rodziny zastępczej muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenie go w rodzinie adopcyjnej.

Institutionalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie:

- a) placówki opiekuńczo – wychowawczej,
- b) regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,
- c) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywają dzieci do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku kontynuowania nauki do czasu jej ukończenia.

Osoby usamodzielniane

Osoby opuszczające po osiągnięciu pełnoletności rodzinną lub instytucjonalną pieczę zastępczą otrzymują:

- a) pomoc na:
 - kontynuowanie nauki
 - usamodzielnienie
 - zagospodarowanie
- b) pomoc w uzyskaniu:
 - odpowiednich warunków mieszkaniowych
 - zatrudnienia.

W 2014 roku pomoc uzyskało 88 usamodzielniających się osób.

III. Cele programu.

Celem głównym programu jest zapewnienie dzieciom tymczasowej opieki i wychowania w pieczy zastępczej.

Cele szczegółowe :

1. Rozwój rodzicielstwa zastępczego.
2. Wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji.
3. Usamodzielnienie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
4. Prowadzenie instytucjonalnej pieczy zastępczej.
5. Wielokierunkowa praca z rodziną naturalną.

IV. Zadania.

1. Cel szczegółowy: rozwój rodzicielstwa zastępczego			
Działania		Realizatorzy	Termin realizacji
1.1	Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych: - organizowanie szkoleń dla kandydatów, diagnozowanie kandydatów.	PCPR OPS	Zadanie stałe
1.2	Współpraca z sądem w zakresie rodzicielstwa zastępczego.	PCPR sądy kuratorzy	Zadanie stałe

2. Cel szczegółowy : wspieranie rodzin zastępczych w wypełnianiu ich funkcji			
Działania		Realizatorzy	Termin realizacji
2.1	Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym w rozwiązywaniu trudnych sytuacji związanych z opieką i wychowaniem nad powierzonym dzieckiem - zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy.	PCPR poradnie psychologiczno- pedagogiczne specjaliści	Zadanie stałe
2.2	Wspieranie rodzin zastępczych przez koordynatora rodzinnej pieczy.	PCPR	Zadanie stałe
2.3	Wspieranie finansowe rodzin zastępczych.	PCPR	Zadanie stałe
2.4	W razie potrzeb organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy.	PCPR	Zadanie stałe
2.5	Ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych a) w 2015r. – 4 rodziny b) w 2016r. – 4 rodziny c) w 2017r. – 4 rodziny.	PCPR	Zadanie stałe

3. Cel szczegółowy : usamodzielnienie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą			
Działania		Realizatorzy	Termin realizacji
3.1	Tworzenie i realizacja programów usamodzielnienia.	PCPR rodziny zastępcze placówki opiekuńczo - wychowawcze usamodzielniani wychowankowie opiekunowie usamodzielniania	Zadanie stałe
3.2	Poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, pedagogiczne, prawne.	PCPR placówki opiekuńczo- wychowawcze poradnie psychologiczno- pedagogiczne	Zadanie stałe
3.3	Pomoc w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy.	PCPR samorządy gminy OPS	Zadanie stałe
3.4	Pomoc w poszukiwaniu pracy.	PCPR PUP	Zadanie stałe
3.5	Wspieranie finansowe i rzeczowe.	PCPR	Zadanie stałe
3.6	Motywowanie i wspieranie w uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych.	PCPR opiekun usamodzielniania rodzina zastępcza placówka opiekuńczo - wychowawcza	Zadanie stałe

4. Cel szczegółowy : prowadzenie instytucjonalnej pieczy zastępczej			
Działania		Realizatorzy	Termin realizacji
4.1	Prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej w: Turawie – 25 miejsc Chmielowicach – 18 miejsc Tarnowie Opolskim – 30 miejsc.	Powiat Opolski PCPR	Zadanie stałe

4.2	Wspieranie pełnoletnich wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w procesie usamodzielnienia.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze PCPR	Zadanie stałe
4.3	Umieszczenie dzieci rodziców pozbawionych częściowo lub całkowicie władzy rodzicielskiej w placówce opiekuńczo – wychowawczej.	PCPR OPS	Zadania stałe

5. Cel szczegółowy : wielokierunkowa praca z rodziną naturalną			
Działania		Realizatorzy	Termin realizacji
5.1	Praca z rodziną naturalną mająca na celu powrót dziecka do środowiska rodzinnego: - indywidualne konsultacje, poradnictwo specjalistyczne.	OPS PCPR asystenci rodzin koordynatorzy pieczy zastępczej	Zadanie stałe

V. Przewidywane efekty realizacji programu:

1. Zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców naturalnych opieki w pieczy zastępczej.
2. Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe.
3. Wzmocnienie funkcji rodziny zastępczej poprzez:
 - a) wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
 - b) poradnictwo specjalistyczne.
4. Zapewnienie pomocy osobom usamodzielnianym.
5. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych.
6. Podejmowanie pracy.
7. Powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.

VI. Źródła finansowania:

- 1) Samorząd powiatowy
- 2) Samorząd gminny
- 3) Administracja rządowa

VII. Monitorowanie programu.

Monitorowanie odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości. Informacje przedkładane będą Zarządowi Powiatu Opolskiego w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu.

VIII. Postanowienia końcowe.

Realizacja programu jest działaniem długofalowym, wymagającym zaangażowania wielu realizatorów. Skuteczność jego realizacji zależeć będzie od zaangażowania rodziny, której udzielana jest pomoc, od wydolności systemu pomocy społecznej oraz od współpracy wszystkich, którzy w systemie wsparcia rodziny i dziecka będą uczestniczyli.